

Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda

Dr. Dobrossy István ügyvéd

DR. BITSKEY BOTOND
főtitkár

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

BUDAPEST
Donáti u. 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/272-5/2018</u>	
Érkezett: <u>2018 ÁPR 10.</u>	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda:
Melléklet: <u>2 db</u>	<u>lu</u>

Tisztelt Főtitkár Úr!

Ügyfelem, [REDACTED] alatti lakos, mint indítványozó
képviselésében – a 2018. február 26-án kelt, IV/272-2/2018. ügyszámú levelére tekintettel – az alábbi

k i e g é s z í t é s t

terjesztem elő a 2018. február 04-én kelt indítványomhoz:

I./

A tényállás összefoglalása

1./ Ahogy azt a 2018. február 04-én kelt alkotmányjogi panaszomban előadtam, az indítványozó a 2015. május 26-án előterjesztett, majd 2016. március 25-én módosított keresetével tulajdoni (öröklési) igényt kívánt érvényesíteni a Debreceni Járásbíróság előtt az alperessel szemben, mivel az indítványozó édesapja, az 1958. június 22-én elhalálozott néhai [REDACTED] hagyatékába tartozó földterületek nem kerültek elhagyatékolásra egy súlyos adminisztrációs hiba miatt, így az indítványozó nem juthatott hozzá örökségéhez.

2./ A Debreceni Járásbíróság 9.P.21.771/2015/34. számú elsőfokú és a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.197/3. számú másodfokú ítélete arra hivatkozással utasította el az indítványozó keresetét, hogy a Földhasználat Továbbfejlesztéséről szóló 1967. évi IV. törvény 3. § (1) bekezdése szerint nem szerezhette volna meg a hagyaték tárgyát képező, de adminisztrációs hiba miatt más tulajdonaként nyilvántartott termőföld tulajdonjogát. Az elsőfokú ítélet az alábbi indokolást tartalmazza (részlet):

„A felperes kereseti kérelmének elbírálása körében döntő jelentőséggel bír a Földtulajdon és Földhasználat Továbbfejlesztéséről szóló 1967. [Mj.: az ítéletben tévesen 1960. év szerepel] évi IV. tv. A törvény 3. § (1) kimondja, hogy a kívülállók tulajdonában lévő földek amelyek e törvény hatálybalépésekor termelőszövetkezet használatában vannak, megváltás ellenében – a Minisztertanács által megállapított időpontban – termelőszövetkezeti tulajdonba kerülnek, kivéve, ha a tulajdonost a

megállapított időpontig termelőszövetkezetbe tagként felveszik. A törvény (2) szerint kívülálló az, aki termelőszövetkezettel tagsági jogviszonyban nem áll.

A 4. § (1) b) pontja kimondja továbbá, hogy termelőszövetkezeti tulajdonba kerül megváltás ellenében a termelőszövetkezeti használatban lévő az a föld is, amelyet kívülálló e törvény hatálybalépése után örököl és termelőszövetkezetbe tagként nem veszik fel.

A felhívott törvény mindkét fordulata arról szól, hogy a felperes tulajdonába kerülő, a termelőszövetkezet használatában lévő föld megváltás útján az adott termelőszövetkezet tulajdonába kerül, ha a tulajdonos nem termelőszövetkezeti tag. A per adatai szerint a felperes soha nem volt termelőszövetkezeti tag.

Az 1967. évi IV. tv. fenti rendelkezéseiből egyértelműen következik, hogy ha és amennyiben a felperes által megjelölt ingatlanok hagyatékolása megtörténik, úgy az a felperes öröklését követően megváltás útján a termelőszövetkezet tulajdonába kerül. Ez esetben a felperes megváltási árat kapott volna, azonban tulajdonjoga ezzel egyidejűleg meg is szűnt volna. A kárpótlási eljárás során ugyanakkor a felperes kárpótlási jegyet kaphatott volna a megváltott földterületek után, mint ahogy kapott is az 1995. június 27. napján kelt határozat szerint.

A fentiek alapján a felperes tulajdonjogi igényt az I. rendű és a III. rendű alperes által részaránytulajdon alapján megszerzett ingatlanok vonatkozásában nem terjeszthet elő.”

Mellékelem az ügyben hozott első- és másodfokú ítéletet, ami alapján megállapítható az is, hogy az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit.

3./ A fentiek alapján tehát az alapügyben eljáró bíróságok arra hivatkozással utasították el az indítványozó tulajdoni igényét érvényesítő keresetét, hogy az indítványozó a perbeli földek szabályos elhagyatékolása esetén sem szerezhette volna meg a földek tulajdonjogát, mivel a hivatkozott 1967. évi IV. törvény alapján csak termelőszövetkezeti tagok szerezhettek tulajdont a földön.

II./

Az alkalmazott Alaptörvény-ellenes jogszabály

Álláspontom szerint az 1967. évi IV. törvénynek az első- és másodfokú ítéletben hivatkozott 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bek. b) pontja Alaptörvény-ellenes, és az Alaptörvény-ellenes jogszabályra hivatkozással nem lett volna helye a kereset elutasításának.

A jelen alkotmányjogi panaszommal támadott, Alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés:

A földtulajdon és a földhasználat továbbfejlesztéséről szóló 1967. évi IV. törvény 3. § (1) bekezdése

„A kívülállók tulajdonában levő olyan földek - ideértve az erdőket és telkeket is (a továbbiakban: föld) -, amelyek e törvény hatálybalépésekor termelőszövetkezet használatában vannak, megváltás ellenében - a Minisztertanács által megállapított időpontban - termelőszövetkezeti tulajdonba kerülnek, kivéve, ha a tulajdonost a megállapított időpontig termelőszövetkezetbe tagként felveszik.”

4. § (1) bek. b) pontja *„Termelőszövetkezeti tulajdonba kerül megváltás ellenében a termelőszövetkezeti használatban levő az a föld is, amelyet kívülálló e törvény hatálybalépése után örököl és az örököst a Minisztertanács által megállapított időn belül termelőszövetkezetbe tagként nem veszik fel;”*

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései:

Magyarország Alaptörvénye XIII. cikke

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Magyarország Alaptörvénye B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

1./ Magyarország Alaptörvénye XIII. cikk (1) bekezdése biztosítja mindenkinek a jogot a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdonhoz való jognak az alapjogok általános rendszerében az a feladata, hogy biztosítsa a tulajdonos szabadságát a gazdasági területeken, és ezáltal lehetővé tegye számára személyisége szabad kibontakozását, illetve egyéni cselekvési autonómiáját. Az egyéni cselekvési autonómia körébe a tulajdonos életvitеле, illetve gazdasági tevékenysége is beletartozik (33/2002. (VII.4.) AB határozat).

Állásponantom szerint sérült az indítványozó örökléshez való joga, tekintettel arra, hogy édesapja, az 1958. június 22-én elhalálozott néhai [REDACTED] örökhagyó tulajdonában álló, hozzávetőlegesen 4618 négyszögöl, azaz 2 kh 1418 négyszögöl terület, amelynek egy része örökségként az indítványozót illetné, nem kerülhet az indítványozó tulajdonába, ugyanis az eljáró bíróságok az indítványozó ezen igényének érvényesítésére előterjesztett keresetet elutasították.

Az indítványozó azért nem tudta örökléshez való jogát bírói úton érvényesíteni a 2017-ben lezárt perben, mert soha nem volt termelőszövetkezet tagja. A perben eljáró bíróságok az 1967. évi IV. törvény 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bek. a) pontja alapján megállapították, hogy a nem termelőszövetkezeti tagok nem örökölhették föld tulajdonjogát, mivel a föld megváltási ár ellenében a termelőszövetkezet tulajdonába került. A hivatkozott jogszabályhelyek ugyanis kizárták azt, hogy nem termelőszövetkezeti tagok (ún. kívülállók) megszerezzék és megtartsák a föld tulajdonjogát.

Állásponantom szerint sérti az indítványozó tulajdonhoz és örökléshez való jogát az, hogy nem juthatott hozzá édesapja hagyatékából örökségéhez, méghozzá az 1967. évi IV. törvény öröklést korlátozó rendelkezései miatt.

2./ Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése biztosítja a törvény előtti egyenlőséget és az ember jogképességét. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat – így a tulajdonhoz és örökléshez való jogot is – bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján tehát állásponantom szerint nem lehet egy ember tulajdonhoz való jogának és örökléshez való jogának érvényesülését ahhoz kötni, hogy tagja volt-e

termelőszövetkezetnek, vagy sem. E különbségtétel alkotmányosan elfogadhatatlan, és e különbségtételt semmilyen alapjogilag értékelhető körülmény nem indokolja.

Elfogadhatatlannak tartom, hogy az indítványozó azért nem juthat hozzá örökségéhez, azaz azért sérül a tulajdonhoz és örökléshez való joga, mert korábban nem volt termelőszövetkezeti tagja. A tulajdonhoz való jog, illetve az örökléshez való jog érvényesülését nem lehet termelőszövetkezettel fennálló tagsági jogviszonytól függővé tenni 2017-ben.

A törvény előtti egyenlőség sérelmét jelenti az, hogy az indítványozó, aki soha nem volt termelőszövetkezeti tag, nem juthat hozzá örökségéhez, míg más, hasonló helyzetben lévő személy, aki termelőszövetkezet tagja volt, hozzájuthatott volna örökségéhez.

Tekintettel arra, hogy Magyarország az alapvető jogokat, így a tulajdonhoz és az örökléshez való jogot is megkülönböztetés nélkül biztosítja, nem lehet senkit az alapján diszkriminálni, hogy termelőszövetkezet tagja volt, vagy sem. Senkit nem szabad termelőszövetkezeti tagságának fennálltára vagy fenn nem álltára hivatkozással hátrányosan megkülönböztetni.

3./ Az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése tartalmazza azokat az alkotmányos alapelveket, amelyek meghatározzák, hogy milyen feltételekkel és milyen módon lehet alapvető jogokat korlátozni:

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Az 1967. évi IV. törvény idézett rendelkezései súlyosan korlátozzák a nem termelőszövetkezeti tagok tulajdonhoz és örökléshez való jogát, hiszen ezek gyakorlatilag a földek vonatkozásában megfosztják az ún. „kivülállót” attól, hogy földet örököljenek.

Az 1967. évi IV. törvény súlyosan korlátozza a földet öröklők örökléshez való jogát, és e korlátozásnak csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében felsorolt szempontok alapján lehetne helye, azonban álláspontom szerint e korlátozás nem szolgálja más alapvető jog érvényesülését és nem véd semmilyen alkotmányos értéket sem, erre tekintettel e korlátozás jogellenes.

4./ A 2018. február 04-én kelt panaszomban – többek között – hivatkoztam az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének megsértésére is, azonban panaszomat nem erre az egy rendelkezésre, hanem elsősorban a tulajdonhoz és örökléshez való jog megsértésére alapítottam, valamint jelen beadványomban indítványomat kiegészítve a törvény előtti egyenlőség megsértését is sérelmeztem.

Panaszom elbírálásánál nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az általam Alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály 1967-ban, tehát a szocializmus időszakában került elfogadásra. Erre, az 1949. évi kommunista alkotmány által fémjelzett korszakra jellemző, hogy az állam nem titkoltan a magántulajdon visszaszorítására törekedett, és a termőfölddel rendelkező állampolgárait különböző eszközökkel – gyakran kényszerrel, erőszakot alkalmazva – szocialista termelőszövetkezetekbe kényszerítette, másokat termőföld tulajdonuktól önkényesen megfosztott. Álláspontom szerint az 1967. évi IV. törvény is ebbe a szabályozási koncepcióba, összefüggésrendszerbe illeszkedik, hiszen azt a célt szolgálta, hogy a szocialista típusú termelőszövetkezeteken kívül ne lehessen mezőgazdasági termelő tevékenységet folytatni.

Ilyen jogszabályra hivatkozással 2017-ben nem lehetett volna helye az indítványozó öröklési igénye elutasításának Magyarországon, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint is független, demokratikus jogállam.

III./

Az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezés

1./ Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése szerint:

„Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Ahogy a 2018. február 04-én kelt és jelen beadványomban is kifejtettem, az indítványozónak sérült a tulajdonhoz és örökléshez való joga a Debreceni Járásbíróság előtt 9.P.21.771/2015. szám alatt lefolytatott elsőfokú és a Debreceni Törvényszék előtt 2.Pf.21.197/2017. szám alatt lefolytatott másodfokú eljárásban, valamint nem érvényesült a törvény előtti egyenlőség sem.

Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelme azért következett be, mert az eljáró bíróságok az 1967. évi IV. törvényt alkalmazták, jóllehet e törvény – álláspontom szerint – Alaptörvény-ellenes.

Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit – fellebbezése előterjesztésével – az ügyben kimerítette.

Az Abtv. 26. § (1) bek. tehát hatáskört biztosít az eljárás lefolytatására.

2./ Az Abtv. 27. § szerint:

„Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Ahogy a 2018. február 04-én kelt és jelen beadványomban is kifejtettem, az indítványozónak sérült a tulajdonhoz és örökléshez való joga a Debreceni Járásbíróság előtt 9.P.21.771/2015. szám alatt lefolytatott elsőfokú és a Debreceni Törvényszék előtt 2.Pf.21.197/2017. szám alatt lefolytatott másodfokú eljárásban, valamint nem érvényesült a törvény előtti egyenlőség sem.

Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit – fellebbezése előterjesztésével – az ügyben kimerítette.

Az Abtv. 27. § tehát szintén hatáskört biztosít az eljárás lefolytatására.

IV./
Kérelem

A fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy

- elsődlegesen az Abtv. 26. § (1) bek. alapján állapítsa meg a földtulajdon és a földhasználat továbbfejlesztéséről szóló 1967. évi IV. törvény 3. § és 4. § alaptörvényellenességét, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján zárja ki azok konkrét ügyben történő alkalmazását;
- másodlagosan az Abtv. 27. § alapján állapítsa meg a Debreceni Járásbíróság 9.P.21.771/2015/34. számú elsőfokú és a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.197/2017/3. számú másodfokú ítéletének alaptörvényellenességét, és azokat az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg

Debrecen, 2018. április 04.

Tisztelettel:

DOBROSSY ÉS TÁRSAI
ÜGYVÉDI IRODA
Dr. Dobrossy István
ügyvéd
Debrecen, u. 57.
tel./fax: 52/ 530-509, 530-510, 422-501
e-mail: drdobrossy@drdobrossy.com